

іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: іншомовна комунікативна компетенція, інноваційні методи навчання, упровадження ІКТ у навчальний процес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHCHERBYNA Svitlana Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: theory and methodology of teaching foreign languages.

LIPATOVA Maryna Valentynivna – lecturer of the Department of the history, archaeology, information

and archival affair of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: problems of methodology of teaching Ukrainian as a foreign language.

HAVRYLENKO Olga Mykolayivna – PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Foreign Languages of Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: foreign language communicative competence, innovative teaching methods, implication of IT in teaching practice.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022 р.

УДК 373.016:796:373.035

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-247-253

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна –

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У статті визначено загальноосвітні орієнтири «Нової Української школи» на основі компетентісного підходу.

Автор зазначає, що сучасний етап розвитку української шкільної освіти характеризується як період освітніх нововведень в рамках реформи «Нова українська школа». Це реформа довготермінова, яка супроводжується суттєвими змінами всіх складників освіти. Провідною ідеєю НУШ є впровадження компетентісного підходу в навчання та реалізація ключових компетентностей, які затвердженні Законом України «Про освіту», Державним стандартом початкової та базової середньої освіти. Це стосується і освітньої галузі «Фізична культура». Відтак, визначаються особливості реформування системи фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти.

Розбудова нового фізичного виховання не можлива без реалізації компетентісного підходу до навчання учнів на уроках фізичної культури. Держава покладає великі сподівання на систему фізичного виховання Нової української школи, яка на концептуальному, змістовому, інструментальному та управлінському рівнях повинна бути спрямована на формування в учнів ключових компетентностей і наскрізних умінь.

Компетентісний підхід до навчання учнів на уроках фізичної культури доцільно розглядати, як систематичну роботу педагога, спрямовану на розвиток у здобувачів освіти ключових компетентностей, які у своїй єдності дозволяють учням ефективно вирішувати проблеми у галузі збереження, підтримання та відновлення здоров'я людини.

Автор акцентує увагу, що у методиці фізичного виховання актуальною проблемою є розробка організаційно-методичних підходів до формування ключових компетентностей учнів, що і є перспективами подальших розвідок на пряму.

Ключові слова: компетентісна парадигма освіти, компетентісний підхід до навчання, компетентність, компетенція, Нова українська школа, фізичне виховання.

IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna –

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Physical

Education and Recreational and Health Work

of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

COMPETENCE APPROACH AS A BASIS FOR REFORMING THE EDUCATIONAL PROCESS

One of the most important directions of updating and optimizing the content of education is the introduction of a competency approach, the purpose of which is to ensure the quality of education, compliance with modern conditions and requirements for the level of training of specialists. The competence paradigm of education involves the formation of an individual's ability to independently select and use already accumulated knowledge in various situations and spheres of life.

The article defines the general educational guidelines of the New Ukrainian School based on the competence approach.

The author notes that the current stage of development of Ukrainian school education is characterized as a period of educational innovations within the framework of the New Ukrainian School reform. This is a long-term reform, which is accompanied by significant changes in all components of education. The leading idea of the New Ukrainian School is the introduction of a competency-based approach to education and the implementation of key competencies approved by the Law of Ukraine "On Education", the State Standard of Primary and Basic Secondary Education. This also applies to the educational branch of "Physical Culture". Therefore, the features of reforming the system of physical education in general secondary education institutions are determined.

The development of new physical education is impossible without the implementation of a competent approach to teaching students in physical education classes. The state has high expectations for the system of physical education of the New Ukrainian School, which at the conceptual, content, instrumental and managerial levels should be aimed at forming key competencies and cross-cutting skills.

Competency-based approach to teaching pupils in physical education lessons should be considered as a systematic work of the teacher aimed at developing key competencies in students, which in their unity allow students to effectively solve problems in the field of preservation, maintenance and restoration of human health.

The Russian-Ukrainian war has changed physical education in Ukrainian schools. The role of physical culture in the formation of readiness to fulfill the civic and constitutional duty to defend the national interests and independence of the state is strengthening. There is a change of emphasis on promoting the growth of physical fitness, physical development and health of schoolchildren.

Since the beginning of the war, the state has initiated changes to all existing curricula in the Armed Forces. They are aimed at strengthening the preparation of the younger generation to defend the state and counteract aggression.

Key words: *competence paradigm of education, competence approach to learning, competence, competence, New Ukrainian School, physical education.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У другій половині ХХ ст. відбувається зміна парадигми освіти, зумовлена поступовим переходом людства до інформаційного суспільства. У зв'язку з цим починається переорієнтація освітнього процесу на формування в учнів якостей, необхідних для постійного засвоєння нової інформації та творчої діяльності.

Одним із найважливіших напрямів оновлення і оптимізації змісту освіти є запровадження компетентнісного підходу, мета якого полягає у забезпеченні якості освіти, відповідності сучасним умовам і вимогам до рівня підготовленості фахівців. Компетентнісна парадигма освіти передбачає формування здатності індивіда самостійно відбирати і користуватися вже накопиченими знаннями в різних ситуаціях і сферах життя.

Реалізація проголошеного концепцією Нова українська школа компетентнісного підходу в освітній процес має враховувати особистісні інтереси учнів і забезпечувати розвиток необхідних у реальному житті ключових компетентностей.

Реформу НУШ розраховано на роки, адже неможливо швидко змінити освітню традицію. Проте зміни вже розпочались, зокрема, у вересні 2017 року було ухвалено новий Закон «Про освіту», який регулює основні засади нової освітньої системи, а у лютому 2018 року Кабінет Міністрів затвердив новий Державний стандарт початкової освіти. З 2018/2019

навчального року за цим стандартом розпочали навчання першокласники по всій Україні.

У вересні 2020 року Кабінет міністрів затвердив новий Державний стандарт базової середньої освіти, який вступив в силу з 1 вересня 2022 року для учнів, що навчаються за програмами 12-річної повної ЗСО. 2020 р. – ухвалення нового закону «Про повну загальну середню освіту», який більш детально розкриває зміни, закладені реформою. Також у серпні 2022 року відбувся перегляд та оновлення змісту навчальних програм з різних предметів загальної середньої освіти, у тому числі і Модельних навчальних програм для учнів 5-6 класів. Це відповідь на виклики, які виникли у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України.

Провідною ідеєю Нової української школи є впровадження компетентнісного підходу в навчання та реалізація ключових компетентностей, які затверджені Законом України «Про освіту» [3], Державним стандартом початкової та базової середньої освіти НУШ. Саме компетентнісно-орієнтований підхід до навчання закладено в основу концепції Нової української школи, який доповнюють: принципи дитиноцентризму та педагогіки партнерства, новий зміст освіти, безпечно доступне та дружнє до дитини освітнє середовище та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій
Обговорення та дослідження компетентнісного

підходу з точки зору міжнародної спільноти та перспектив його впровадження в досвід української освіти висвітлюються в публікаціях Гриневиц Л.М., Локшиної О.І., Ляшенка О.І., Овчарук О.В., Пометун О.І., Шияна Р.Б та ін.; питання про впровадження окремих ключових компетентностей в навчально-виховний процес школярів розглядали Савченко О.Я., Бібік Н.М., Трубачева С.Е., Паращенко Л.І., Фрейман Г.О. та інші.

У дослідженнях Москаленко Н.В., Сороколіт Н.С., Турчик І.Х. та ін., представлено способи реалізації ключових компетентностей освітньої реформи «Нова українська школа» на уроках фізичної культури та інших формах фізичного виховання.

Мета статті – розкрити сутність поняття «компетентнісний підхід в освіті», порівняти його із традиційним; визначити загальноосвітні орієнтири НУШ на основі компетентнісного підходу, зокрема в освітній галузі «Фізична культура».

Виклад основного матеріалу дослідження. Під поняттям «компетентнісний підхід в освіті» вітчизняні дослідники, розуміють спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток основних базових (ключових) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу повинно бути формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості.

Найбільш повним, на нашу думку, є визначення О. Лебедева, який вважає, що компетентнісний підхід – це сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, добору змісту освіти, організації освітнього процесу та оцінювання освітніх результатів.

Цей підхід не заперечує необхідності засвоєння знань, формування навчальних умінь, навичок, які є основою компетентностей. Але при цьому акцентує увагу на здатності школярів використовувати набуті знання, що значно розширює цілі та завдання шкільної освіти, орієнтуючи їх на кінцевий результат.

Тобто розуміння знань як зростання суми предметної інформації замінюється на комплекс здатностей, які допомагають діяти й домагатися необхідного результату. Зміст на компетентнісній основі формується через визначення результатів, які планується отримати.

На зміну монологічному викладу навчального матеріалу приходять навчальна діяльність, формування в школярів досвіду самостійного вирішення пізнавальних, комунікативних, організаційних, моральних та інших проблем. Такий підхід до організації навчального процесу потребує використання нетрадиційних, продуктивних методів

навчання, а саме: методів проєктів, портфоліо, ситуативного методу тощо. Важливо, що за компетентнісного підходу результатом навчального процесу є навчальні досягнення школярів, а не формально засвоєні знання.

Загальноприйнятого визначення поняття компетентності не існує ані в європейській традиції, ані у вітчизняній. І це зрозуміло. Компетентність, як освітній феномен, і не може тлумачитись однозначно. Тому питання компетентності є дискусійними і відкритими навіть на рівні термінології.

До 90-х рр. ХХ ст., роботи над питанням компетентності були поодинокі та мали розрізнений характер. Переломним став 1996 р., коли ЮНЕСКО окреслило коло компетенцій, що мають розглядатися як бажаний результат освіти, які повинні відповідати новим вимогам ринку праці і економічним перетворенням.

За влучним висловом О. Локшиної, проголошення ЄС у 2006 р. ключових компетентностей необхідними характеристиками громадян суспільства знань стало заключним акордом у тривалому пошуку державами-членами та усією міжнародною спільнотою сенсу компетентностей і їх місії в освіті.

Отже, у трактуванні Ради Європи, *компетентність* – це загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, яку індивід набув у процесі навчання. Компетентності не можуть бути зведені до фактичних знань – «бути компетентним не є у всіх випадках синонімом бути вихованим або освіченим».

«Компетентнісний» шлях української педагогіки також пройшов кілька етапів: від розуміння нової європейської освітньої парадигми на межі ХХ– ХХІ ст. – до запровадження компетентнісної теорії у сучасну практику навчання окремих предметів.

Поняття «компетентність» та «компетенція» органічно увійшли в сучасний педагогічний процес. Деякі науковці розглядають ці поняття як синоніми. Однак у визначенні цих понять існують суттєві відмінності [4].

Компетенція – коло питань, в яких людина добре обізнана (або має певні повноваження). *Компетентний* – той, що має достатні знання в певній галузі, кваліфікований.

Українські дослідники розводять ці поняття, враховуючи вітчизняні мовні стереотипи. Поняття «компетенція» пов'язане зі змістом сфери діяльності, а «компетентність» – з особистістю, її здатністю ефективно діяти в різних ситуаціях. Компетентність виявляється в діяльності і включає особисте ставлення до предмета і продукта діяльності [4].

Компетенція – це об'єктивна категорія, суспільна норма, яка включає знання, уміння, навички, способи діяльності, певний досвід. Компетенція сама по собі не є характеристикою особистості. Нею вона стає в процесі засвоєння і рефлексії особи, перетворюючись у компетентність [4].

Автори концепції «Нова українська школа» під *компетентністю* розуміють динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність у нових непередбачуваних умовах [2].

Універсальні компетентності широкого спектру (радіусу) використання називають *ключовими*. Вони включають основи сучасного наукового знання, принципи і закономірності безлічі предметів і явищ дійсності.

Ознаками ключових компетентностей є: поліфункціональність; надпредметність; міждисциплінарність; багатокомпонентність; спрямування на формування критичного мислення, рефлексії, визначення власної позиції.

Розглянемо загальноосвітні орієнтири НУШ на основі компетентнісного підходу.

Ключова зміна для учнів стосується підходів до навчання та змісту освіти. Адже мета НУШ – виховати інноватора та громадянина, який вмис ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини.

Замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей, необхідних для самореалізації в суспільстві. А від так ключовим фактором освітнього процесу є впровадження компетентнісного підходу в навчання та реалізація ключових компетентностей, які затвердженні Законом України «Про освіту», стандартом початкової та середньої освіти НУШ.

Список цих компетентностей створювався з урахуванням «Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (від 18. 12. 2006 р.).

Виділено 11 ключових компетентностей для Нової української школи, кожен з яких можна формувати і в процесі фізичного виховання школярів як в урочній, так і позаурочній формах.

Компетентнісний підхід до навчання учнів на уроках фізичної культури доцільно розглядати, як систематичну роботу педагога, спрямовану на розвиток у здобувачів освіти ключових компетентностей, які у своїй єдності дозволяють учням ефективно вирішувати проблеми у галузі збереження, підтримання та відновлення здоров'я людини.

Усі ключові компетентності є однаково важливими, вони поєднуються, можуть використовуватися у багатьох контекстах і різних комбінаціях у процесі фізичного виховання.

Компетентнісний потенціал освітньої галузі «Фізична культура», визначений у Додатку 21 Державного стандарту базової середньої освіти, реалізовуватиметься за рахунок комплексу ключових компетентностей, сформованих умінь, ставлень, базових знань. У результаті опанування курсу учні мають засвоїти основні категорії і поняття предмета, такі, що складають логічну частину базових знань освітньої галузі».

Компетентності ми не зможемо формувати традиційною методикою. Компетентності формуються в умовах діяльнісного підходу, коли учні у співпраці, у спілкуванні виконують завдання, щось придумують і відтворюють (найкращий спосіб виконання завдань учнями в мікрогрупах – по 3 або 4 особи). Якщо цей вид навчальної діяльності був значущим, соціальним, радісним, мотивуючим, експериментальним і дослідницьким, то був діяльнісний підхід.

Отже, діяльнісний підхід передбачає спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь особистості, застосування теоретичних знань на практиці, застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти і командної роботи, успішну інтеграцію в соціум і професійну самореалізацію

Концепція НУШ пропонує також впроваджувати інтегроване та проєктне навчання. Це сприяє тому, що учні отримують цілісне уявлення про світ, адже вивчають явища з точки зору різних наук та вчаться вирішувати реальні проблеми за допомогою знань з різних дисциплін, що сприяє вдосконаленню навичок системного мислення.

Ключові компетентності й наскрізні вміння створюють «канву», яка є основою для успішної самореалізації учня як особистості, громадянина і фахівця.

Виховний процес – невід'ємна складова всього освітнього процесу, що орієнтується на загальнолюдські цінності. Виховання не виноситься в окремі «заняття з моралі», а має наскрізний характер, який формує цінності (відкритість до змін; збереження себе, оточення, здоров'я; самоствердження; вихід за межі власного Я). Формування характеру можливе лише через наскрізний досвід.

Актуальні завдання для вчителів:

- розвивати емоційний інтелект і навички ненасильницького спілкування з учнями;

- під час спілкування з учнями відмовитися від фраз «Ви повинні...»; «Я хочу...»;

- вчити учнів моделювати власну діяльність, починаючи зі слів «Я буду...», «Я обіцяю...», «Я планую...».

Нова українська школа (а також Держстандарт) декларує навчання на засадах *особистісно-орієнтованої моделі освіти*, в рамках якої заклад освіти максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму.

Окрім цього, в реформі заохочується інклюзивна освіта. Для учнів з особливими освітніми потребами мають створюватися умови для навчання спільно з однолітками. Для таких дітей запроваджуються індивідуальні програми розвитку, включаючи корекційно-реабілітаційні заходи, психолого-педагогічний супровід.

Освітній процес в закладах загальної середньої освіти України має бути заснований на педагогіці партнерства (в її основі – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками). Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати глибшу залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини.

Учителю надано академічну свободу. Він може готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання; активно виражати власну фахову думку.

Упровадження нових підходів потребує формування якісно нового освітнього середовища для дитини. Це стосується не тільки зміни формату стосунків між учнем, батьками та вчителем, а й організації простору та класу/

Російсько-українська війна змінила фізичну культуру в українській школі. Посилюється роль фізичної культури у справі формування готовності виконувати громадянський та конституційний обов'язок щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави. Відбувається зміна акцентів на сприяння зростанню фізичної підготовленості, фізичному розвитку і зміцненню здоров'я школярів.

З початком війни держава ініціювала внесення змін до всіх діючих навчальних програм в закладах ЗСО. Вони спрямовані на посилення підготовки підростаючого покоління до захисту держави і протидії агресії. Наказом МОН України від 3 серпня 2022 року затверджено і надано гриф «Рекомендовано МОН України» оновленим навчальним

програмам, зокрема й з Фізичної культури для 6-9 та 10-11 класів, й оновленим модельним програмам для учнів 5-6 класів (17.08.2022 р.).

Так, модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти призначена для адаптаційного циклу навчання, забезпечує наступність між початковою та базовою освітою [5]. Програма реалізує визначені в Державному стандарті ціннісні орієнтири, ключові компетентності та наскрізні уміння учнів та закладає основи для подальшого впровадження освітньої галузі фізичної культури. Вчитель фізичної культури повинен створити умови щодо формування в учнів ключових компетентностей та базових знань визначених Державним стандартом базової середньої освіти (додаток 21 до Держстандарту).

У модельній навчальній програмі зазначено, що викладання фізичної культури має здійснюватися в різних формах організації освітнього процесу в умовах сьогодення: дистанційна форма (онлайн), очна форма (офлайн), індивідуальна, сімейна, екстернатна в тому числі для дітей, які знаходяться за кордоном [5].

Акцентуємо увагу на відмінностях в положеннях діючих програм і модельної навчальної програми з фізичної культури для Нової Української школи.

У традиційній школі діючий модульний (тематичний) принцип побудови програми передбачає протягом тривалого часу вивчення лише одного варіативного модулю. Традиційна методика проведення уроку, діями вчителя все регламентує: кількість повторень, темп, частоту, амплітуду рухів, техніку виконання.

Нова Українська школа сприяє забезпеченню учням індивідуального вибору варіативних модулів чи рухової активності для кожного уроку; формування ціннісних орієнтацій щодо використання фізичних вправ, формування компетентностей та здатностей їх застосовувати в різних життєвих ситуаціях. Звертаємо особливу увагу, що варіативні модулі структурують засоби фізичної культури і не являються окремими темами для вивчення.

Цікавим, неоднозначним і сучасним, на наш погляд, є підхід до уроків фізичної культури на основі компетентнісного підходу, що зазначається в дослідженнях кандидата педагогічних наук О.П. Аксьонової. Новий урок фізичної культури в НУШ, як зазначає Олена Петрівна, повинен бути компетентнісний, розумний, оздоровчий і креативний [1].

Авторитарна модель проведення уроку фізичної культури, яка заснована на принципах примусу, маніпулювання, стресового навантаження, суперечить самій ідеї

компетентнісної освіти. Як стверджує Аксьонова О.П., у методиці фізичного виховання досі не розроблені організаційно-методичні підходи до формування ключових компетентностей учнів/учениць [1]. З іншого боку, опанування компетентнісно орієнтованою методикою відкриє для сучасного педагога широкий шлях до здійснення формуального оцінювання. У межах запровадження компетентнісного підходу створюється нова система вимірювання й оцінювання результатів навчання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, провідною ідеєю Нової української школи є впровадження компетентнісного підходу в навчання та реалізація ключових компетентностей, які затвердженні Законом України «Про освіту», Державним стандартом початкової та базової середньої освіти. Компетентнісно-орієнтований підхід до навчання доповнюють принципи дитиноцентризму та педагогіки партнерства, новий зміст освіти, а також створення безпечного, доступного і дружнього до дитини освітнього середовища.

Сучасний процес навчання з фізичного виховання повинен бути спрямований на формування зазначених ключових компетентностей.

З початком війни держава ініціювала внесення змін до всіх діючих навчальних програм загальної середньої освіти, зокрема і предмета «Фізична культура». Вони спрямовані на посилення підготовки підростаючого покоління до захисту держави і протидії агресії.

Тенденції, які відбуваються зараз на науково-методичних теренах України свідчать про активний пошук шляхів модифікації методики фізичного виховання, модернізації уроку фізичної культури. Новий урок фізичної культури повинен бути компетентнісний, розумний, оздоровчий і креативний, щоб формувати у школярів інтерес до фізкультурної діяльності як у школі, так і за її межами, стійку мотивацію до збереження й зміцнення свого здоров'я, потреби вдосконалення фізичного розвитку й підготовки. В освітній процес мають впроваджуватися компетентнісно-орієнтовані рухові завдання.

І як зазначають фахівці, у методиці фізичного виховання актуальною проблемою є розробка організаційно-методичних підходів до формування ключових компетентностей учнів, що і є перспективами подальших розвідок напрямку.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова О. П., Кириленко Л. В. Школа компетентностей на уроках з фізичної культури в початкових класах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Випуск 3 (97). С. 25–32.

2. Бібік Н.М. Нова українська школа: poradnik dla vchytelia. K.: TOV «Vydavnychyi dim «Pleiady», 2017. 206 s.

3. Закон України «Про освіту» №2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 05.09.2017).

4. Луговий В. І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс. *Вища освіта України*. № 3 (додаток 1). Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». К.: Гнозис, 2009. С. 8-14.

5. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. К. 201 с.

6. Сороколит Н. С. Можливості реалізації ключових компетентностей Нової української школи у фізичному вихованні школярів. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2019. №3. С 167-174.

REFERENCES

1. Aksonova, O. P., Kyrylenko, L. V. (2018). Shkola kompetentnostei na urokakh z fizychnoi kultury v pochatkovykh klasakh [School of competences at physical education lessons in primary school]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*. Vypusk 3 (97). S. 25–32.

2. Bibik, N. M. (2017). Nova ukrainska shkola: poradnyk dla vchytelia [New Ukrainian school: a guide for teachers]. K.: TOV «Vydavnychyi dim «Pleiady», 206 s.

3. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» 2145-VIII [Law of Ukraine "About education" №2145-VIII], available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (accessed 05 September 2017).

4. Luhovyi, V. I. (2009). Kompetentnosti ta kompetensii: poniattievo-terminolohichniy dyskurs [Competences and competencies: conceptual and terminological discourse]. *Vyshcha osvita Ukrainy*. № 3 (dodatok 1). Tematychnyi vypusk «Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teoriia, tekhnolohii». K.: Hnozyz. S. 8-14.

5. Modelna navchalna prohrama «Fizychna kultura. 5-6 klasy» dla zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2022) [Model educational program "Physical culture. 5-6 classes" for institutions of general secondary education]. K. 201 s.

6. Sorokolit, N. S. (2019). Mozhyvosti realizatsii kliuchovykh kompetentnostei Novoi ukrainskoi shkoly u fizychnomu vykhovanni shkoliariv [Possibilities of implementing the key competencies of the New Ukrainian School in the physical education of schoolchildren]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. №3. S 167-174.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: здоров'язберігаюча педагогіка, оздоровчий фітнес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR
IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna –
Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Physical

Education and Recreational and Health Work of
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State
Pedagogical University.

Scientific interests: health-preserving pedagogy,
health fitness.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2022 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-206-253-259

ДРАШКО Олена Миколаївна –
кандидат педагогічних наук,
ст. викладач кафедри педагогіки та
методики технологічної освіти
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9823-5101>
e-mail: lenamd888@gmail.com

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – ЗАЛОГ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто систему взаємодії освітньої і самоосвітньої діяльності професійної спрямованості в умовах університетської освіти, аналізується специфіка взаємодії, особливості та відмінності освіти і самоосвіти у підготовці майбутніх педагогів до професійної праці; конкретизовані функції, зміст, методи та форми взаємодії освітнього та самоосвітнього процесів в підвищення якості підготовленості студентів до професійної праці. Акцентована увага на різних аспектах професійної спрямованості навчання і самоосвіти, можливостях педагогічного керування в забезпеченні якості освіти і педагогічної творчості.

У дослідженні зроблено висновок, що взаємодія забезпечує розвиток і самозміну студента в ході засвоєння знань, умінь та навичок, що відбувається у взаємодії зі стихійними, відносно керованими і цілеспрямовано створюваними умовами життя й набуття професійного досвіду.

Педагогічне керування взаємодією цих процесів поєднує в собі сукупність певних стандартів управління освітнім і самоосвітнім процесами, організації управлінської діяльності, використання технічних засобів, додержання вимог щодо стосунків з учасниками освітньої і самоосвітньої діяльності з урахуванням норм і принципів етичних норм, естетики та права.

Наголошено, що професіоналізація освітнього процесу, педагогічне керування взаємодією освітнім та самоосвітнім процесами в системі університету слугує важливим чинником професійно - творчого розвитку майбутнього педагога. Сфера діяльності викладача передбачає не просто творчий підхід до виконання запланованої мети й завдань, але й прояв педагогічної культури і майстерності, нестандартних дій, креативних якостей, а головне – професійної компетентності викладача і підготовки студентів до самоуправління власними діями як у навчальній так і в самоосвітній діяльності.

Ключові слова: професіоналізація, взаємодія, освітній і самоосвітній процеси, педагогічне керування, професійна спрямованість освіти й самоосвіти, творчий підхід, якість освіти, підготовка, майбутні фахівці, умови підготовки, педагогічна направленість.

DRASHKO Olena Mykolayivna –
Candidate of Pedagogical Sciences,
Art. expert in pedagogy and methods
of technological development
Kryvorizky State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9823-5101>
e-mail: lenamd888@gmail.com

PROFESSIONALIZATION OF VZACMODII STUDY AND SELF-EDUCATIONAL DIAGNOSTICS IS A GUARANTEE OF THE PERFECT TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS IN TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT TO PROFESSIONAL ACTIVITY

In the stat, the system of mutual is a system of mutual self-evidence of the same professor of profession, in the mind of univivitsky, analist the specify, the same, is the same in the pidgostishits concretized functions, changes, methods and forms of intermodality of lighting and self-lighting processes in the promotion of students' preparedness to professional practice.